

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus 2015-2019

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus (sote-uudistus) on yksi hallituskauden tärkeimmistä rakenteellisista uudistuksista. Suomeen perustetaan enintään 19 sote-alueita. Ne vastaavat kaikkien julkisten sosiaali- ja terveystalvveluiden järjestämisestä alueellaan. Uudistuksen toteuduttua kunnat ja kuntayhtymät eivät enää järjestä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on välttämätön, jotta voidaan turvata yhdenvertaiset, asiakaslähtöiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvvelut koko maassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon perustalvveluja halutaan vahvistaa. Pääministeri Sipilän hallitusohjelmassa korostetaan erityisesti terveyserojen kaventamista ja talvveluiden kustannusten hallintaa. Kunnilla on jatkossakin aktiivinen rooli asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Mistä syntyvät sote-uudistuksen säästöt?

- Sosiaali- ja terveystalvveluja järjestävien toimijoiden määrä vähenee lähes 200:sta alle kahteenkymmeneen. Talvvelujärjestelmä selkiytyy ja sitä voidaan johtaa kokonaisuutena. Hallinto kevenee kun organisaatioiden määrä vähentyy.
- Kullakin alueella kaikki julkiset sosiaali- ja terveystalvvelut yhdistetään yhden sote-alueen järjestettäväksi. Tällöin talvvelut voidaan toteuttaa uudella tavoin ilman nykyisiä hallinnollisia raja-aitoja. Sosiaali- ja terveystalvvelualan henkilöstö voi toimia joustavasti yliorganisaatorajojen. Näin toiminta tehostuu merkittävästi ilman, että laadusta tingitään.
- Toiminnan talouden ennakoitavuus paranee, koska talvvelutarpeen satunnaisvaihtelu vähenee tai jopa häviää. Lisäksi talvveluissa tarvittavat tilat ja laitteet voidaan suunnitella laajemmissa kokonaisuuksissa. Kannustimet paikallisiin päällekkäisiin hankintoihin vähenevät.

Sote-rahoitus uudistetaan

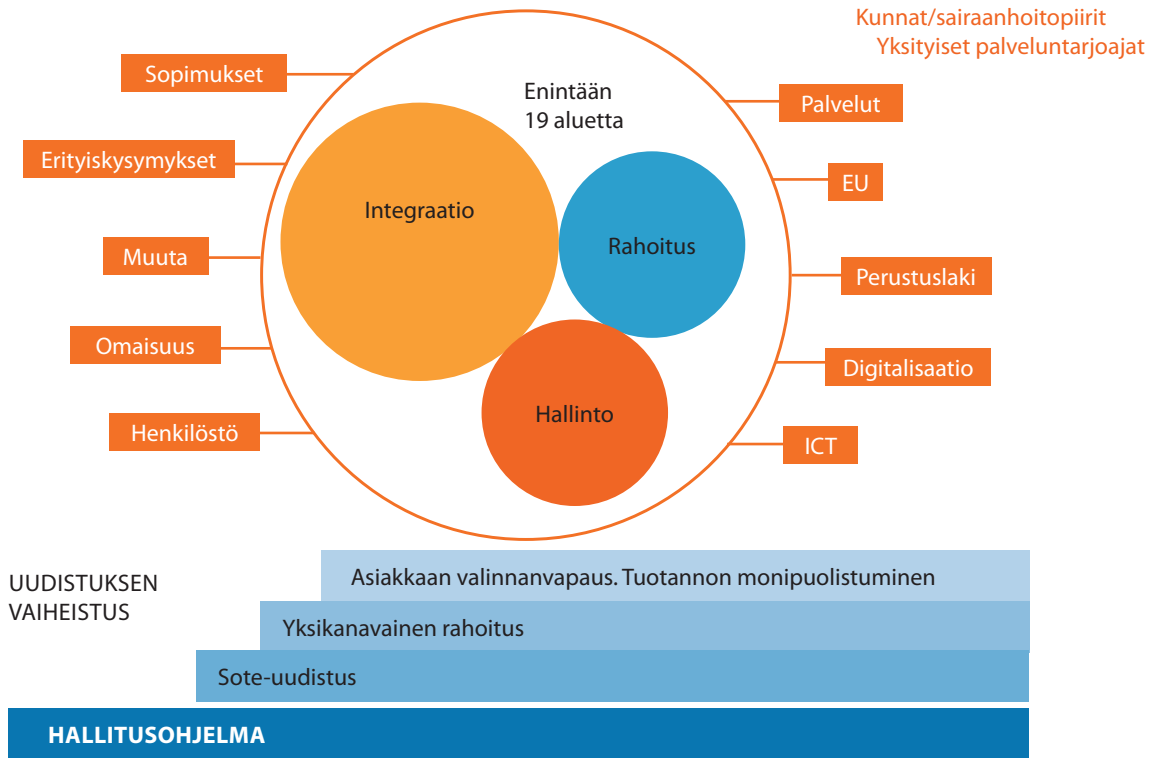
Hallitusohjelman mukaan tulevilla sote-alueilla on omat vaalit ja valtuusto. Uudistuksen valmistelussa selvitetään, miten sosiaali- ja terveystalvvelut jatkossa rahoitetaan. Vaihtoehtoina ovat ensisijaisesti mallit, joissa valtio on rahoittajana. Samalla määritellään, millä perusteilla rahoitus kohdennetaan eri sote-alueille. Perustuslain mukaan kunnilla ei voi olla rahoitusvastuuta toiminnasta, jota ne eivät itse järjestä. Tämän vuoksi kunnat eivät jatkossa rahoita sote-talvveluja. Sen takia myös kuntien valtiosuusjärjestelmä on uudistettava.

Uudistuksen myötä kuntien ja kuntayhtymien henkilöstöä siirtyy itsehallintoalueiden talvvelukseen. Henkilöstön asemasta ja siirtymisestä säädetään ns. voimaantulolaissa. Se koskee sosiaali- ja terveydenhuollossa ja tukitalvveluissa työskenteleviä henkilöitä.

Osana valmistelua selvitetään kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveystalvvelusalalla käytettävän omaisuuden asema. Vaihtoehtoina ovat omaisuuden siirtyminen sote-alueille tai jääminen kuntien ja kuntayhtymien omistukseen. Tällöin alueet vuokraisivat tiloja ja laitteita.

Uudistuksessa halutaan varmistaa digitalisaation hyödyntäminen täysimääräisesti. Tietojärjestelmät on sovitettava yhteen ja varmistettava tiedonkulku eri toimijoiden välillä. Asiakkaille rakennetaan sähköisiä talvveluja.

Sote-uudistuksessa ratkaistavia asioita

Sosiaali- ja terveysalalla riittää töitä jatkossakin

Sosiaali- ja terveysalalla on pulaa työntekijöistä, joten töitä riittää jatkossakin. Henkilöstön näkökulmasta sote-uudistus turvaa riittävän isot työyhteisöt, joissa on hyvä keskinäinen tuki ja työmäärä voidaan mitoittaa oikein. Suuremmissa kokonaisuuksissa voi nykyistä paremmin kehittää osaamista, ylläpitää ammattitaitoa ja suunnata henkilöstöä joustavasti asiakastarpeiden mukaan.

Sote-uudistuksen onnistunut toteutus on pitkälti kiinni hyvästä johtamisesta. Sillä varmistetaan uusien toimintamallien käyttöönotto ja luodaan uusi yhteinen työ- kulttuuri. Tässä tarvitaan henkilöstön mukaan ottamista ja sitoutumista. Muutos antaa mahdollisuuden siihen, että uudet asiakaslähtöiset ja vaikuttavammat palvelut antavat lisää välineitä tehdä työtä hyvin ja kokea se merkitykselliseksi.

Uusi sote-valmistelu käynnistetään ripeästi

Sote-uudistusta valmistellaan perhe- ja peruspalvelu- ministeri Juha Rehulan johdolla. Sote-uudistuksen sekä aluehallintouudistuksen säädösten ja toimeenpanon valmistelua varten käynnistetään muutosprojekti. Projektijohtajana toimii 1.10.2015 alkaen valtionalouden tarkastusviraston pääjohtaja Tuomas Pöysti ja hänen tukenaan on STM:n ja VM:n valmisteluorganisaatio. Poliittiset linjaukset käsitellään reformiministerityöryh- mässä ja uudistuksen valmistelun etenemistä seuraa parlamentaarinen seurantaryhmä.

Nykyiset yhteistoiminta-alueet jatkavat toistaiseksi

Paras-puitelain mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoimintavelvoitteita aiotaan jatkaa vuoden 2016 jälkeen siihen saakka, kunnes sosiaali- ja terveyden- huollon järjestämisvastuu siirtyy sote-alueille (1.1.2019). Näin turvataan palvelujen häiriötön jatkuminen siihen saakka, kunnes sote-alueet aloittavat toimintansa.

Sote-alueet aloittavat toimintansa vuonna 2019

Hallitus tarkentaa linjaustaan enintään 19 sote-alueesta sekä rahoituksesta lokakuun aikana. On tarkoitus, että laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tulee voimaan porrastetusti siten, että:

- syksyllä 2016 annetaan lakiesitys eduskunnalle
- vuonna 2017 laki vahvistetaan
- vuoden 2018 aikana sote-alueiden toiminta käynnistyy siten, että ne valmistelevat varsinaisten sosiaali- ja terveysalan tehtävien siirtymisen kunnilta ja kuntayhtymiltä sote-alueille
- vuoden 2019 alussa tehtävät siirtyvät kunnilta ja kuntayhtymiltä sote-alueille.

Toisessa vaiheessa yksinkertaistetaan monikanavarahoitus. Samassa yhteydessä määritellään työterveys- huollon asema. Lisäksi selvitetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden valinnanvapauden lisäämistä. Tavoitteena on vahvistaa peruspalveluja ja turvata ihmisten nopea pääsy hoitoon.

www.stm.fi/sote-uudistus

**Toimivat palvelut,
vahvat yhteisöt**